

ROZHODNUTÍ

Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře, správní orgán příslušný k provádění cenové kontroly podle § 2b odst. 3 zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, a cenový kontrolní orgán příslušný k projednání přestupků podle § 17 odst. 1 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, rozhodl podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v řízení o přestupku takto:

- I. Obviněná společnost České dráhy, a.s., IČO 70994226, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, 110 15 Praha 1, se uznává **vinnou**, že jako prodávající **v rozporu s § 11 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách**, nejméně v období od 9. 12. 2018 do 31. 5. 2020 **nevedla evidenci obsahující** kalkulaci prokazující dodržení pravidel regulace věcně usměrňovaných cen za přístup k zařízení služeb, konkrétně cen za zastavení vlaku, **čímž se dopustila přestupku podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách**, a za přestupek se podle § 16 odst. 4 písm. a) zákona č. 526/1990 Sb., o cenách **ukládá obviněné pokuta ve výši 20 000 Kč (slovy: dvacet tisíc korun českých)**. Pokuta je splatná do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, na účet Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře vedený u České národní banky, číslo účtu 19-4523001/0710, variabilní symbol 2950.**
- II.** Podle § 95 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve spojení s § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a § 6 odst. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výděleku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, se **ukládá obviněné povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč (slovy: jeden tisíc korun českých)**. Náklady řízení jsou splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, na účet Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře vedený u České národní banky, číslo účtu 19-4523001/0710, variabilní symbol 2950.

Odůvodnění

I. Průběh řízení

Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře (dále jen Úřad) vykonal u obviněné cenovou kontrolu, o jejímž průběhu a kontrolních zjištěních byl sepsán protokol č. j. UPDI-1412/22/SO ze dne 29. 4. 2022, ve znění dodatku č. j. UPDI-2126/22/SF ze dne 29. 6. 2022, sp. zn. CKO002/20 (dále jen protokol). Obviněná podala dne 31. 5. 2022 dopisem č. j. 332/2022-O25 námítky proti kontrolním zjištěním, které byly částečně akceptovány vydáním dodatku protokolu a ve zbytku byly vyřízeny dopisem č. j. UPDI-2115/22PB ze dne 29. 6. 2022 (dále jen vyřízení námitek CK).

Úřad dopisem č. j. UPDI-2290/22/SO ze dne 14. 7. 2022 oznámil obviněné zahájení řízení o přestupku, která využila svého práva a vyjádřila se podle § 36 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb. správní řád (dále jen správní řád) k řízení podáním ze dne 19. 7. 2022, nazvaném „Úkony účastníka řízení podle § 36 správního řádu“ č. j. 680/2022-025 (dále jen vyjádření obviněné). Poté dopisem č. j. UPDI-2903/22/SO ze dne 8. 9. 2022 Úřad oznámil obviněné ukončení dokazování a sdělil jí, že podle § 36 odst. 3 správního řádu má právo se vyjádřit k podkladům pro rozhodnutí. Obviněná se již k řízení opětovně nevyjádřila.

II. Cenové předpisy

Jak vyplývá ze zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách (dále jen zákon o dráhách) a jeho § 23d odst. 1, provozovatel zařízení služeb poskytuje dopravcům prostřednictvím tohoto zařízení služby bezprostředně související s provozováním drážní dopravy nediskriminačním způsobem za cenu sjednanou podle cenových předpisů. Cenovými předpisy je míněn zákon č. 526/1990 Sb., o cenách (dále jen zákon o cenách), prováděcí vyhláška č. 450/2009 Sb., ze dne 11. prosince 2009, kterou se provádí zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška 450/2009 Sb.), výměry Ministerstva financí.

Podle § 6 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o cenách spočívá věcné usměrňování cen ve stanovení podmínek cenovými orgány pro sjednání cen. Mezi tyto podmínky patří zejména závazný postup při tvorbě ceny nebo při kalkulaci ceny, včetně zahrnování přiměřeného zisku do ceny. Uvedený způsob regulace cen platí pro všechny prodávající určeného druhu zboží.

Podle článku 31 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/34/EU ze dne 21. listopadu 2012 o vytvoření jednotného evropského železničního prostoru (dále jen směrnice 2012/34/EU), členské státy vyžadují od provozovatele infrastruktury a provozovatele zařízení služeb, aby regulačnímu subjektu poskytli veškeré nezbytné informace o uložených poplatcích, s cílem umožnit regulačnímu subjektu plnit jeho funkce uvedené v článku 56.

Užití zařízení služeb pro účely bezprostředně související s provozováním drážní dopravy je podle části II. položky č. 5 výměrů Ministerstva financí, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami, a to výměrů MF č. 01/2018 ze dne 28. listopadu 2017, MF č. 01/2019 ze dne 28. listopadu 2018 a MF č. 01/2020 ze dne 17. prosince 2019, (dále jen výměry MF) součástí seznamu zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny. Tyto výměry se obsahově z pohledu tohoto řízení neliší.

Podle výměrů MF - části II. platí, že do ceny zboží v položkách uvedených v této části lze promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady pořízení, zpracování a oběhu zboží doložitelné z účetnictví související výlučně s regulovaným zbožím, přiměřený zisk, daň a případně uplatněné clo podle jiných právních předpisů, není-li dále stanoveno jinak.

III. Jednání obviněné

Obviněná nejméně v období od 9. 12. 2018 do 31. 5. 2020 (dále jen předmětné období) plnila funkci provozovatelky zařízení služeb bezprostředně souvisejících s drážní dopravou. Obviněná zveřejnila na stránce <http://www.ceskedrahy.cz/> popis zařízení služeb ve smyslu § 23d odst. 2

zákona o dráhách, respektive z článku 4 a 5 prováděcího nařízení Komise (EU) 2017/2177 ze dne 22. listopadu 2017 o přístupu k zařízením služeb a k službám souvisejícím s železniční dopravou (dále jen nařízení 2017/2177). Tento popis obsahuje stanice Praha Masarykovo nádraží, Brno hlavní nádraží, Heřmaničky, Střeziměř, Plaňany, Ješetice, Praha hl.n. zst. - autocouchett (terminál autovl.) a ceník použití těchto stanic, který určoval cenu za přístup k zařízení služeb, konkrétně cen za zastavení vlaku (dále jen staniční poplatek) v železničních stanicích následovně:

Praha Masarykovo nádraží	33,81 Kč
Brno hlavní nádraží	34,08 Kč
Heřmaničky	15,32 Kč
Střeziměř	11,33 Kč
Plaňany	11,33 Kč
Ješetice	11,33 Kč
Praha hl.n. zst. - autocouchett (terminál autovl.)	34,08 Kč.

Železniční stanice je podle § 2 odst. 9 zákona o dráhách zařízením služeb bezprostředně souvisejícím s provozováním drážní dopravy. Jejich členění dále upravuje vyhláška č. 76/2017 Sb. o obsahu a rozsahu služeb poskytovaných dopravci provozovatelem dráhy a provozovatelem zařízení služeb (dále jen vyhláška č. 76/2017 Sb.). Ta ve svém § 3 odst. 1 dělí železniční stanice na jednotlivé provozní součásti. V popisu zařízení služeb obviněná uvedla, že v předmětných stanicích provozuje následující provozní součásti:

- Praha Masarykovo nádraží** prostory pro služby prodeje cestovních a rezervačních dokladů, prostory pro provozní zázemí těch zaměstnanců dopravců, kteří poskytují služby cestujícím v železniční stanici, zdvihací plošiny nebo rampy na nástupišti a v železničních stanicích pro zajištění přístupnosti železniční dopravy pro osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace,
- Brno hlavní nádraží** čekárny pro cestující, hygienická zařízení pro cestující, prostory pro služby prodeje cestovních a rezervačních dokladů, prostory pro provozní zázemí těch zaměstnanců dopravců, kteří poskytují služby cestujícím v železniční stanici, zdvihací plošiny nebo rampy na nástupišti a v železničních stanicích pro zajištění přístupnosti železniční dopravy pro osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace.
- Heřmaničky** čekárna pro cestující
- Střeziměř** čekárna pro cestující, prostory pro služby prodeje cestovních a rezervačních dokladů,
- Plaňany** čekárna pro cestující, prostory pro služby prodeje cestovních a rezervačních dokladů,
- Ješetice** čekárna pro cestující,
- Praha hl.n. zst. - autocouchett (terminál autovl.)** čekárna pro cestující, hygienická zařízení pro cestující, prostory pro služby prodeje cestovních a rezervačních dokladů, prostory pro provozní zázemí těch zaměstnanců dopravců, kteří poskytují služby cestujícím v železniční stanici.

Zveřejněný ceník kromě staničních poplatků obsahuje sazby za pronájem nebytových prostor za účelem provozních prostor a administrativních prostor, sazby za zdvihací plošiny. Z uvedeného lze dovodit, že staniční poplatky nezahrnují užití prostor pro prodej dokladů a provozní zázemí zaměstnanců, ani užití plošiny nebo rampy. Staniční poplatky v předmětných stanicích zahrnují pouze čekárny pro cestující a v žst. Praha hl.n. – autocouchett hygienická zařízení pro cestující. Úřad upozorňuje, že obviněná byla povinna popis zařízení služeb zveřejnit, jelikož podle § 33 odst. 3 písm. l) zákona o dráhách je povinnou součástí prohlášení o dráze, který lze v souladu s odst. 6 zveřejnit mimo samotné prohlášení o dráze způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Jak vyplývá z vyjádření kontrolované osoby ze dne 17. 7. 2020 č. j. 0989/20 (dále jen vyjádření kontrolované osoby 2020), staniční poplatek byl do nákladů osobní dopravy ČD, a.s. účtován poprvé v dubnu 2019 za 1. čtvrtletí roku 2019, a to v žst. Heřmaničky, Střeziměř, Plaňany a Ješetice. Ve stanicích Brno hl.n. a Praha Masarykovo nádraží staniční poplatek účtován není a nikdy nebyl. Obviněná v tomto vyjádření sdělila, že informace o jeho výši bude z webových stránek ČD, a.s. odstraněna.

IV. Porušení pravidel cenové regulace

Během cenové kontroly obviněná nepředložila cenové kalkulace, ze kterých by vyplývalo, že byly dodrženy cenové předpisy při stanovení věcně usměrňované ceny za zboží. Předložila pouze dokument nazvaný „Doplňující informace-ÚPDI: kalkulace pro výpočet staničního poplatku ČD, a. s.“ (dále jen doplnění-ÚPDI), který však nelze považovat za kalkulaci prokazující dodržení pravidel cenové regulace. Aby jej bylo možno považovat za cenovou kalkulaci, muselo by z něho být jasné, co je obsahem zpoplatněné služby (kvalitativní parametr ceny – rozsah prostor, ploch a cest, které jsou poskytnuty, doba přístupnosti – nepřetržitě či omezeně) přehled položek nákladů, které jsou v ceně zahrnuty (topení, osvětlení, úklid, údržba), způsob kalkulace, pokud prostory jsou k dispozici jiným uživatelům, odpisy a náklady na údržbu společných částí budovy včetně způsobu jejich dělení mezi uživatele.

Dále by v kalkulaci musel být doložen způsob výpočtu uvedených údajů, jak se k nim obviněná dopracovala. Uvedené náklady by musely být sestaveny ve formě stanovené vyhláškou 450/2009 Sb. Nejen že kalkulace neobsahovala výše uvedenou dokumentaci a nebyla poskytnuta ve formě vyžadované prováděcím předpisem – vyhláškou 450/2009 Sb., ale ani výsledek získaný prostým vydělením deklarováných nákladů počtem zastavení vlaků neodpovídá výsledné ceně.

Z tohoto důvodu Úřad dospěl k názoru, že doplnění-ÚPDI nelze za evidenci požadovanou § 11 zákona o cenách považovat. Obviněná navíc k dotazu, zda kalkulace ceny za užití zařízení služeb respektuje formu vyžadovanou vyhláškou 450/2009 Sb., uvedla nesprávný názor, že se necítí povinována řídit se touto vyhláškou, neboť tato upravuje ceny zboží a nikoli služeb.

Z popisu zařízení služeb, ceníku a z dokumentace zaslané obviněnou v rámci cenové kontroly vyplývá, že obviněná jako prodávající v předmětném období při uplatňování věcně usměrňovaných cen za užití zařízení služeb bezprostředně souvisejících s provozováním drážní dopravy (železniční stanice) v podobě staničního poplatku nedodržela povinnost vést cenovou evidenci podle § 11

zákona o cenách tím, že **nevedla kalkulaci prokazující dodržení pravidel regulace věcně usměrňovaných cen staničních poplatků.**

Obviněná byla v průběhu cenové kontroly vyzvána k předložení kalkulace ceny za užití zařízení služeb bezprostředně související s provozováním drážní dopravy. Obviněná ve svém emailu zde dne 7. 10. 2020 předložila dokument doplnění-ÚPDI, který však nelze považovat za kalkulaci prokazující dodržení pravidel cenové regulace podle § 11 zákona o cenách.

Proto Úřad rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku č. I.

V. Námitky obviněné a jejich vypořádání

Neukončení kontroly v přiměřené lhůtě – bod I vyjádření obviněné

Námitky obviněné

Obviněná namítá, že Úřad porušil zásadu rychlosti správního řízení, která je obsažena v § 6 odst. 1 správního řádu tím, že kontrolu neukončil v přiměřené lhůtě. Obviněná dále namítá, že dobu trvání nelze zdůvodnit omezeními vyplývající z pandemické situace. Cituje stanovisko Ministerstva vnitra, podle kterého by správní orgány neměly rezignovat na dodržování zákonem stanovených lhůt zvláště při výkonu těch agend, které mají dopad na práva a oprávněné zájmy dotčených osob anebo na veřejný zájem. Přestože je Úřad nezávislým orgánem, Ministerstvo vnitra podle § 12 odst. 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, plní koordinační úlohu mimo jiné i v oblasti postupů podle kontrolního řádu. Dále pak obviněná uvádí, že z protokolu není zřejmé, zda o přerušení výkonu kontroly požádala obviněná či nikoli, a stejně tak není zřejmé, proč v letních měsících roku 2020 nebo 2021 cenová kontrola nepokračovala. Obviněná napadá nesprávnost uvedenou ve vyřízení námitek CK s tím, že povinnosti uložené v § 6 správního řádu nejsou omezeny pouze na případy, kdy by vznikala účastníkům řízení prodlužováním doby trvání újma. Obviněná dále namítá, že pokud by měla epidemie covidu-19 představovat liberační důvod, pro který Úřad za průtahy při výkonu cenové kontroly neodpovídá, pak by epidemie covidu-19 musela představovat i liberační důvod pro ČD, a. s. ve věci postupu ČD, a. s., zaznamenaného v protokolu o státním dozoru, č. j. UPDI-1454/22/UM ze dne 5. 5. 2022. Dále napadá, že nebyla dodržena pouze lhůta podle § 12 odst. 2 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ale doba celkového trvání kontroly.

Stanovisko Úřadu

Úřad k této námitce předně uvádí, že předmětem tohoto řízení je rozhodování o přestupku. Protokol je pouze podkladem pro dokazování toho, zda ke spáchání přestupku skutečně došlo. Doba pro vedení řízení je omezena možností promlčení přestupku, čímž se Úřad zabývá v tomto rozhodnutí níže.

Námitky v protokolu byly vyřízeny, a Úřad se na toto vyřízení námitek CK odkazuje. Ve vyřízení námitek CK bylo uvedeno, že námitka nesměřuje proti kontrolnímu zjištění, ale napadá pouze délku kontrolního řízení, pro které ovšem zákon nestanoví lhůtu, jejíž nedodržení v konkrétním případě nemá dopad na samotný výsledek kontroly. Na základě této skutečnosti nadřízená osoba kontrolujícího námitku zamítla.

Podle Úřadu úloha Ministerstva vnitra jako koordinačního orgánu zakotvená kompetenčním zákonem neopravňuje toto Ministerstvo k vydávání právně závazných postupů. Navíc Úřad jeho stanovisko neporušil.

K námitce obviněné, že ve vyřízení námitek CK Úřad nesprávně omezil § 6 správního řádu pouze na případy vzniku újmy účastníkovi, Úřad uvádí, že ve svém vyjádření námitek takto argumentoval ve vztahu ke zmiňovanému stanovisku Ministerstva vnitra a v minulosti tuto argumentaci ve vztahu k § 6 správního řádu nepoužil.

K námitce, že epidemie covidu-19 by měla být liberačním důvodem pro ČD, a. s. v jiném kontrolním řízení, se Úřad nemůže vyjádřit, neboť se jedná o jiné řízení, na tomto řízení o přestupku nezávislé. Případný liberační důvod epidemie covidu 19, na který obviněná poukazuje, nemá obecně vliv na to, zda došlo ke spáchání přestupku, či nikoliv.

Námítka obviněné ve věci nepřiměřeně dlouhého trvání kontroly nejsou důvodné.

Vlastníci a provozovatelé stanic – bod II vyjádření obviněné

Námítka obviněné

Obviněná namítá, že v protokolu o kontrole je na více místech označována jako vlastník a současně provozovatel železničních stanic tam vyjmenovaných, přičemž za cenotvorbu zodpovídá provozovatel zařízení služeb. Obviněná tedy dovozuje, že Úřad měl ve svém protokolu uvést kdo je provozovatelem jednotlivých zařízení služeb (železničních stanic). Obviněná dále uvádí, že provozovatelem železniční stanice Brno, hl. n. v předmětném období byla společnost Brno new station development, a. s., IČO 27723607. Toto své tvrzení pak dokládá tím, že v ceníku ŽST (který je k dispozici na internetových stránkách obviněné) je uvedena nulová cena za přístup k zařízení služeb za zastavení vlaku v případě železniční stanice Brno, hl. n., z čehož by měl plynout závěr, že obviněná v předmětném období provozovatelem této železniční stanice nebyla.

Stanovisko Úřadu

Úřad předně připomíná, že v protokolu je uvedeno, že obviněná je provozovatelem železničních stanic. Úřad navíc upozorňuje, že toto řízení o přestupku není pokračováním předchozí cenové kontroly, která sloužila ke zjištění stavu věci a k zajištění případných důkazů. V tomto řízení Úřad obviněnou od začátku považuje za provozovatele předmětných zařízení služeb, který v předmětném období byl v postavení prodávajícího. Pokud se jedná o zjištění, kdo provozoval železniční stanice uváděné v protokolu, vychází Úřad z popisu zařízení služeb, který byl zveřejněn na internetových stránkách obviněné.

Úřad jej stáhnul jako soubor MS Excel s názvem „popis-zarizeni-sluzeb-cdas-ver-1-6-2019“ z odkazu níže dne 26. 6. 2020.

http://www.ceskedrahy.cz/nase-cinnost/ostatni-cinnosti-a-servis/zarizeni_sluzeb/-29800/

V popisu zařízení služeb je uvedeno, že obviněná je provozovatelem všech zmíněných stanic, včetně žst. Brno hl.n. Obviněná vypracovala a na svých internetových stránkách zveřejnila popis zařízení služeb, poskytuje informace o přístupu k těmto stanicím, vyřizuje žádosti o přístup, sjednává

smlouvy o přístupu a poskytuje informace o poplatcích a o zásadách systému slev. Z uvedeného je i zřejmé, že obviněná sjednává cenu, takže plní funkci prodávajícího ve smyslu zákona o cenách.

K námitce ohledně stanovení cen za přístupové komunikace pro cestující a zboží Úřad uvádí, že předmětem řízení jsou zařízení služeb uvedená v popisu zařízení služeb a obviněná ve vyjádření kontrolované osoby 2020 uvedla, že přístupové komunikace nejsou zpoplatněny.

Skutečnost, že v případě žst. Brno, hl. n. byla uvedena nulová cena, se nezakládá na pravdě. Obviněná v ceníku zastavení vlaku v železničních stanicích v železniční stanici Brno, hl. n. uvedla za jedno zastavení vlaku částku 34,08 Kč. Obviněná 17. 7. 2020, tedy po ukončení kontrolovaného období, sdělila, že změnu těchto cen na hodnoty nulové teprve provede. V současnosti zveřejněný ceník je oproti původnímu upraven. Námitky obviněné nejsou důvodné.

Postavení stanice Praha hl. n. – AUTOCOUCHETT – bod III vyjádření obviněné

Námitka obviněné

Obviněná namítá, že železniční stanice „Praha hl. n. – AUTOCOUCHETT“ není samostatnou železniční stanicí a že se Úřad nezabýval právní povahou železniční stanice Praha hl. n. – AUTOCOUCHETT.

Stanovisko Úřadu

Úřad provozní součást železniční stanice Praha hl. n. – AUTOCOUCHETT posuzoval v rozsahu popisu zařízení služeb. Námitka obviněné není důvodná.

Neuplatňování cen – bod IV vyjádření obviněné

Námitky obviněné

Obviněná namítá, že u železničních stanic Brno hl. n. a Praha Masarykovo nádraží při poskytování služeb nebyly uplatňovány ceny, takže se nejednalo o prodej. Stejně tak nemohlo dojít k prodeji ve stanicích Heřmaničky, Střeziměř, Plaňany a Ješetice, kde vlaky jiného dopravce, než obviněné, nezastavovaly, takže stanice využívala sama obviněná. Na obviněnou se nevztahovaly povinnosti § 11 odst. 1 písm. b) a odst. 2 zákona o cenách. Nedošlo zde k uzavření smluvního vztahu mezi kupujícím a prodávajícím, nelze tedy stanovení podmínek pro sjednávání cen formou jejich věcného usměrňování aplikovat. Není zde třeba chránit kupujícího před tím, aby mu byla nezákonně účtována vyšší cena. Sjednání ceny mezi obviněnou a jiným dopravcem prokázáno nebylo. Podle obviněné též nelze aplikovat eurokonformní výklad zákona o cenách, protože zákon o cenách není transpozicí směrnice 2012/34/EU.

Ceny v prohlášení o dráze jsou cenami nabízeného zboží. Dle názoru obviněné je rozdíl mezi cenami uplatňovanými při prodeji (§ 11 odst. 1 písm. b)) na straně jedné a „cenami nabízeného zboží“ (§ 13 odst. 1) na straně druhé. Povinnost vést cenovou evidenci podle § 11 zákona o cenách se na nabízené ceny nevztahuje. Obviněná to dovozuje z toho, že povinnost vedení evidence je v § 11 uložena pouze při samotném prodeji, a nikoliv již při nabízení zboží.

Dle obviněné u žst. Praha Masarykovo nádraží a žst. Brno hl. n. byla uvedena cena v nulové hodnotě, která může posloužit dopravci ke zpracování nabídky pro poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících. Účelem zpracování cen je umožnění kontroly a nikoliv předchozí informování kupujícího.

Stanovisko Úřadu

Úřad odkazuje na odbornou literaturu, dle které *uplatňováním ceny se rozumí nabízení, požadování a prodej za určitou cenu na tuzemském trhu. Cenu uplatňuje prodávající.*¹ Úřad především nesouhlasí s nesprávným tvrzením obviněné, že ceny v prohlášení o dráze neuplatňovala. Jak vyplývá z odborné literatury, pojem uplatňovat má širší význam, než samotné sjednávání cen. Tento výklad rovněž vychází např. z § 1 odst. 1 zákona o cenách, dle kterého se zákon vztahuje na uplatňování, regulaci a kontrolu cen. Jelikož označování zboží cenami nespadá ani pod regulaci, ani kontrolu, musí nutně spadat pod uplatnění.

Ke stejnému výkladu lze dospět i pomocí § 13 odst. 1 zákona o cenách, který ukládá povinnosti prodávajícímu předložit nabídkový ceník i před započítáním prodeje zboží. Totéž dokladuje i odst. 2 téhož paragrafu, kde se uvádí: „*Prodávající je povinen při nabídce a prodeji zboží poskytnout informaci spotřebiteli tak, aby měl možnost seznámit se s cenou před jednáním o koupi zboží, pokud tento zákon nestanoví jinak, a to...*“ Přestože se toto ustanovení týká spotřebitele, užívá pojem „prodávající“ pro označení subjektu nabízejícího zboží už v momentě nabídky zboží. Písmeno a) téhož odstavce pak ukládá prodávajícímu **označit zboží cenou, kterou uplatňuje v okamžiku nabídky**. I z uvedeného jednoznačně vyplývá, že k uplatňování ceny dochází již v okamžiku jeho nabídky, aniž by k samotnému prodeji došlo, a obviněná plnila funkci prodávajícího. K uplatnění ceny dojde i zveřejněním ceny prostřednictvím prohlášení o dráze.

Návěti § 11 odst. 1 zákona o cenách ve znění *prodávající jsou povinni vést evidenci o cenách uplatňovaných při prodeji* je nutno chápat tak, že se týká povinnosti prodávajícího, která se vztahuje k uplatňování cen určených k prodeji i v okamžiku, kdy k samotnému prodeji nedošlo. Lze to doložit i ze znění jeho odstavce 2. Dle něho jsou prodávající povinni uchovávat kalkulace cen prokazující dodržení pravidel regulace tři roky **po skončení platnosti ceny** zboží, nikoliv po poslední realizaci prodeje. Z toho vyplývá, že uplatňování ceny je nutno vykládat jako období, kdy je cena v platnosti. Námitka obviněné, že není prodávající a že ceny neuplatňovala, se nezakládá na pravdě.

Úřad také vychází ze skutkové podstaty přestupku, kde podle § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách se právnická osoba jako prodávající dopustí přestupku tím, že sjedná nebo **požaduje cenu**, jejíž výše nebo kalkulace není v souladu s podmínkami věcného usměrňování cen podle § 6 odst. 1.

Přestože v tomto případě předložené podklady nelze svým obsahem považovat za kalkulaci a z tohoto důvodu je obviněná trestána za spáchání přestupku podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o cenách, tak i ze samotného ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona o cenách vyplývá, že zákon o cenách vyžaduje zpracování cenové kalkulace ještě před prodejem zboží, tedy již pro účely nabídky. Úřad se shoduje s obviněnou, že ceny v prohlášení o dráze jsou cenami nabízeného zboží.

¹ NAISER, T., JANEČKOVÁ, M., SVOBODOVÁ, D., Zákon o cenách. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021

Ustanovení § 23d odst. 2 zákona o dráhách ukládá provozovateli zařízení služeb zpřístupnit osobě, která na dráze přiděluje kapacitu, cenu za poskytované služby, která má být podle cenových předpisů a za kterou se podle jeho odst. 1 služby poskytují. Na § 23d pak také odkazuje poznámka pod čarou v položce 5 části II výměrů MF, která cenu za použití zařízení služeb věcně reguluje. Ani z odkazů

§ 23d zákona o dráhách nelze připustit, že by šlo v jednom případě o cenu stanovenou na základě kalkulace a v druhém ne. Ani ze zákona o cenách, ani o dráhách tedy nevyplývá, že by byl rozdíl mezi cenami uplatňovanými při prodeji (§ 11 odst. 1 písm. b)) a „cenami nabízeného zboží“ (§ 13 odst. 1), jak mylně tvrdí obviněná.

Pokud by bylo správné tvrzení obviněné, pak by cenová regulace dopadala pouze na případy, kdy kupní smlouva byla uzavřena, tj. došlo k prodeji. Nevztahovala by se však na situace, kdy se uskutečnila pouze nabídka a smlouva uzavřena nebyla, například právě proto, že zboží s regulovanou cenou bylo nabízeno za cenu, která byla stanovena v rozporu s podmínkami cenové regulace. Takovýto postup by byl v rozporu s cíli směrnice 2012/34/EU uvedeným pod bodem 34 její preambule.

Úřad nesouhlasí s námitkou obviněné, že zákon o cenách není transpozicí směrnice 2012/34/EU. Cenovou regulaci požaduje článek 31 odst. 7 této směrnice, který je právě transponován prostřednictvím § 23d odst. 1 zákona o dráhách odkazem na cenové předpisy (zákon o cenách a výměry MF).

Zákon o cenách je proto nutno vykládat eurokonformně v souladu se směrnicí 2012/34/EU. Podle jejího článku 27 zpráva o síti (v zákoně o dráhách je použit termín prohlášení o dráze) rovněž obsahuje informace stanovující podmínky pro přístup k zařízením služeb napojeným na síť provozovatele infrastruktury a pro poskytování služeb v těchto zařízeních, nebo uvádí internetovou stránku, kde jsou takové informace bezplatně k dispozici v elektronické podobě. Zpráva o síti se zveřejní nejpozději čtyři měsíce před konečným termínem pro podání žádostí o přidělení kapacity infrastruktury. Jak vyplývá z bodu 34 její preambule, kde se uvádí: „*k zajištění transparentnosti a nediskriminačního přístupu k železniční infrastruktuře a službám v zařízeních služeb pro všechny železniční podniky by se měly veškeré informace potřebné k uplatnění práv přístupu zveřejňovat ve zprávě o síti...*“, účelem stanovení cen je poskytnutí všech informací železničním podnikům (v zákoně o dráhách je použit termín dopravce) dostatečně dopředu, a nikoliv až v případě jejich uplatňování. Podle bodu 2 přílohy IV. směrnice 2012/34/EU má zpráva o síti (prohlášení o dráze) obsahovat i metodiku a tabulky zpoplatnění. Z uvedeného vyplývá, že povinnost stanovit ceny za užití zařízení služeb způsobem podle zákona o cenách a jejich zveřejnění 4 měsíce před žádostí o přidělení kapacity vychází ze směrnice 2012/34/EU. Tatáž povinnost vychází z § 23d odst. 2 zákona o dráhách, a z článku 4 a 5 prováděcího nařízení Komise (EU) 2017/2177 ze dne 22. listopadu 2017 o přístupu k zařízením služeb a k službám souvisejícím s železniční dopravou. Tvrzení obviněné, že účelem zpracování cen je umožnění kontroly a nikoliv předchozí informování kupujícího, nelze akceptovat.

V tomto případě se dokonce každý subjekt stává prodávajícím již v případě, kdy se stává provozovatelem zařízení služeb. V tomto okamžiku mu vzniká povinnost umožnit užití tohoto

zařízení všem dopravcům, a současně i povinnost i mít zpracovanou kalkulaci podle zákona o cenách.

Z výše uvedených závěrů je námitka obviněné, že odběratelem služeb nabízených obviněnou byla obviněná sama, irelevantní, neboť cenová regulace se týká nabízeného zboží bez ohledu na to, kdo jej kupuje. Ostatně i z vyjádření kontrolované osoby 2020 vyplývá, že cena za přístup k zařízení služeb byla stejná jak pro ČD, a. s., tak pro ostatní dopravce. Stanovení ceny je nutno zveřejnit prostřednictvím prohlášení o dráze pro případ, že by daný druh zboží (služby poskytované prostřednictvím železničních stanic) chtěl nakupovat (užít železniční stanici) i jiný dopravce, než obviněná. Ten pak takovéto informace může potřebovat například pro zpracování nabídky do řízení o poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících podle § 9 zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů. Informace, že v žst. Praha Masarykovo nádraží a v žst. Brno hl. n. byla uvedena cena nulová, se nezakládá na pravdě. Obviněná 17. 7. 2020, tedy po ukončení kontrolovaného období, sdělila, že výši těchto cen na hodnoty nulové teprve upraví. Navíc nárok na informace o ceně stanovené na základě cenové kalkulace má dopravce v každé ze zmíněných stanic.

Námítka obviněné ohledně okamžiku, od kterého vzniká povinnost zpracovat cenovou kalkulaci, považuje Úřad za nesprávné a nedůvodné.

Neprokázání překročení nákladů včetně zisku – bod V vyjádření obviněné

Námítka obviněné

Obviněná namítá, že Úřad měl **prokázat, že dotčené ceny přesáhly náklady za poskytnutí služeb včetně přiměřeného zisku. Toto své tvrzení opírá o** čl. 31 směrnice 2012/34/EU, který uvádí, že poplatek za užití zařízení služeb nesmí přesáhnout náklady za poskytnutí služeb včetně přiměřeného zisku. Z toho pak obviněná dovozuje, že jedinou podmínkou věcného usměrňování cen je nepřesáhnutí nákladů za poskytnutí služeb včetně přiměřeného zisku. Obviněná dále namítá, že samotná kalkulace staničního poplatku není závislá na množství budov, ale na počtu zastavujících vlaků. Úřad neprokázal, že by v kontrolovaných stanicích došlo ke změně počtu zastavení vlaků, a že náklady zahrnuté do ceny nebyly kalkulovány na metr čtvereční plochy dotčených prostor. Navíc Úřad neprokázal, že by poměr plochy a nákladů týkajících se dotčených budov nebyl srovnatelný s poměrem plochy a nákladů před převodem většiny stanic na státní organizaci Správu železnic. Na závěr pak kontrolovaná osoba připouští, že změna v nákladové složce kalkulace ceny zboží může ovlivnit konečnou cenu, nicméně i pokud by došlo ke zvýšení zisku na úkor nákladů, stále by se nemuselo jednat o porušení pravidel cenové regulace, pokud by tento zisk byl stále přiměřený. Obviněná pak uzavírá, že pokud by Úřad trval na tom, že důkazní břemeno leží na obviněné, která má dle Úřadu povinnost prokázat dodržení pravidel cenové regulace, jednalo by se o porušení zásady presumpce nevinoty.

Stanovisko Úřadu

Podle § 11 zákona o cenách jsou v případě věcného usměrňování cen prodávající povinni vést a uchovávat evidenci o cenách prokazující dodržení pravidel regulace. Z uvedeného vyplývá, že povinnost prokázat dodržení pravidel regulace je na straně obviněné, a nikoliv cenového

kontrolního orgánu, tj. Úřadu. Závěr, že obviněná v předmětném období nedodržela povinnost vést cenovou evidenci podle § 11 zákona o cenách tím, že nevedla kalkulaci prokazující dodržení pravidel regulace věcně usměrňovaných cen, není porušením zásady presumpce neviny, neboť provedeným řízením byla tato skutečnost zjištěna a obviněná ani v průběhu cenové kontroly, ani v průběhu tohoto řízení o přestupku nebyla schopna doložit splnění zákonné povinnosti. Vzhledem k tomuto faktu Úřad nemohl prověřit, zda obviněná neuplatňovala ceny vyšší než ceny stanovené na základě kalkulace věcně usměrňovaných cen, a ani tak nečinil. Skutková podstata přestupku, kterého se obviněná dopustila, nespočívá ve způsobu kalkulace ceny zboží, nýbrž v porušení zákonné povinnosti vedení patřičné cenové evidence, která by cenovým orgánům umožnila efektivní provedení cenové kontroly.

K námitce ohledně vlivu množství dotčených staničních budov na náklady Úřad uvádí, že hodnota *součinu počtu zastavení vlaků ve stanici a absolutního čísla stanovené částky za jedno zastavení* zmíněná obviněnou by ve skutečnosti měla udávat celkové náklady na železniční stanici za referenční období. Jednotkové náklady, ze kterých by měla být kalkulována cena, by naopak měly být stanoveny obráceně, tedy podílem celkových nákladů na příslušnou železniční stanici a počtu zastavení v této stanici. Pokud touto námitkou chtěla obviněná vyjádřit, že jednotkové náklady mohou být v průměru přibližně nezávislé na tom, z jakého počtu stanic jsou kalkulovány, pak takovou skutečnost byla povinna v kalkulaci prokázat.

Jediným dokumentem, který ale obviněná na základě výzvy Úřadu dodala dne 7. 10. 2020 (ve formě přílohy standardní emailové komunikace) jako kalkulační podklad, je dokument doplnění - ÚPDI. Jak je doloženo v části IV. *Porušení pravidel cenové regulace* tohoto rozhodnutí, tento dokument nelze považovat za cenovou kalkulaci.

I pokud by bylo možné dokument doplnění -ÚPDI jako cenovou kalkulaci uznat, podle § 1 odst. 4 vyhlášky 450/2009 Sb. se kalkulace věcně usměrňovaných cen sestavuje na jednotkové množství prodávaného zboží a vychází z nákladů, objemu zisku a množství prodeje zboží pro daný kalendářní rok. Uvedené ustanovení nedovoluje vycházet ze zásadně odlišných nákladů (nákladů na původních cca 1500 železničních stanic dle kategorií A - E) a z množství prodeje zboží (počtu zastavení v těchto původních cca 1500 železničních stanicích dle výše zmíněných kategorií). Tato kalkulace byla navíc provedena z údajů za roky 2015-2016, takže nejde o kalkulaci pro daný kalendářní rok. Úřad navíc upozorňuje, že železniční stanice byly převedeny mezi obviněnou a státní organizací Správa železnic k 1. 7. 2016, zatímco se tyto železniční stanice staly zařízením služeb bezprostředně souvisejících s provozováním drážní dopravy až změnou zákona o dráhách účinnou od 1. 4. 2017. Cenová regulace za tyto služby vstoupila v účinnost dne 1. 4. 2017 výměrem MF č. 02/2017 vydaným 31. 3. 2017, kterým se mění seznam zboží s regulovanými cenami vydaný výměrem MF č. 01/2017. Obviněná měla provést kalkulaci cen jako reakci na změnu právních předpisů v rozsahu těch stanic. Úřad nebyl povinen prokazovat změny počtu zastavení, změny v nákladech a změny v plochách dotčených prostor, jak nesprávně namítá obviněná. Naopak ona sama měla provést kalkulaci dle skutečných údajů. Úřad opakovaně připomíná, že povinnost prokázat dodržení pravidel regulace je na straně obviněné, a nikoliv Úřadu, jakožto cenového kontrolního orgánu.

Obviněná v průběhu celé cenové kontroly Úřadu nedoložila kalkulaci ceny v požadované formě. Nedoložení pouze odůvodnila nesprávným tvrzením, že služby poskytované prostřednictvím zařízení služeb nejsou zbožím ve smyslu zákona o cenách. Obviněná ani neposkytla žádný údaj, ze kterého by bylo patrné, jaké náklady do výpočtu ceny zboží promítla a jaká byla výše zisku. Úřad připomíná, že zbožím jsou podle zákona o cenách míněny i služby.

Pro nedostatky v předložených podkladech Úřad proto také ještě před uzavřením cenové kontroly začátkem roku 2022 požádal obviněnou o osobní jednání, ze kterého byl pořízen zápis č. j. UPDI-0631/22/SO ze dne 17. 2. 2022 a následně byla obviněné zaslána výzva o doplnění podkladů č. j. UPDI-0632/22/SO ze dne 17. 2. 2022. Na výzvu Úřadu obviněná reagovala dokumentem „Vyjádření k dotazům kontroly státního dozoru a cenové kontroly Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře“, který zaslala datovou schránkou k rukám Úřadu pod č. j. 0023/2022-ZS ze dne 4. 3. 2022. Přílohou tohoto dokumentu byla prezentace nazvaná „Detailní metodický postup výpočtu ceny za přístup k zařízení služeb formou poplatků za zastavení vlaku – staniční poplatek“ (dále jen prezentace) a dále „Čtvrtletní tabulkový přehled účtování staničního poplatku za požadované období“.

Obviněné byla následně odeslána další výzva k doplnění a upřesnění již dodaných podkladů č. j. UPDI-0869/22/SO ze dne 10. 3. 2022, na kterou obviněná reagovala dokumentem „Vyjádření k doplňujícím dotazům kontroly státního dozoru a cenové kontroly Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře“ vedeným pod č. j. 0026/2022-ZS ze dne 31. 3. 2022.

V něm bylo uvedeno, že se projekt zpoplatnění stanic nastavoval v roce 2010 a že propočtení uvedené na straně 4 prezentace je pouze modelový, jednotlivé kroky na sebe nenavazují početně a jsou uvedené pouze ilustrativně, jako schematický postup. K tomu Úřad uvádí, že takovéto podklady nespĺňují požadavky na cenovou kalkulaci uvedené v § 1 vyhlášky 450/2009 Sb.

Úřad také není povinen prokazovat, že náklady zahrnuté do ceny nebyly kalkulovány na metr čtvereční plochy dotčených prostor, ani že by poměr plochy a nákladů dotčených budov nebyl srovnatelný s poměrem plochy a nákladů před převodem většiny stanic na Správu železnic, státní organizaci. Tuto povinnost ukládá § 11 zákona o cenách obviněné. Námitky obviněné, že Úřad neprokázal překročení maximálních cen, nejsou důvodné.

Nepřezkoumání rozsahu služeb zahrnutých do poplatku – bod VI vyjádření obviněné

Námitky obviněné

Obviněná namítá, že Úřad neproověřil, zda cena za přístup k zařízení služeb za zastavení vlaku (staniční poplatek) není cenou za přístupové komunikace pro cestující v jednotlivých stanicích.

Stanovisko Úřadu

Úřad k této námitce uvádí, že se přístupovými komunikacemi zabýval. Rozsah přístupových komunikací je uveden ve vyjádření kontrolované osoby 2020. Úřad se pokoušel zjistit, zda staniční poplatek zahrnuje přístupové komunikace a které prostory ve stanicích zahrnuje. Obviněná pouze uvedla, že přístupové komunikace nejsou zpoplatněny. Jelikož nebyla předložena celková kalkulace, rozsah prostor a ploch, který je zahrnut ve staničním poplatku, nebylo možné prověřit.

Takovéto údaje nejsou uvedeny ani v dokumentu „Kalkulace pro výpočet sazeb staničního poplatku ČD, a.s.“, ani v prezentaci. Podle § 2 zákona o cenách se cena sjednává pro zboží vymezené názvem, jednotkou množství a kvalitativními dodacími nebo jinými podmínkami. Rozsah kvalitativních podmínek, který byl do staničního poplatku zahrnut, Úřadu předložen nebyl. Uvedené skutečnosti potvrzují zjištění, že kalkulace požadovaná Úřadem předložena nebyla. Námitka obviněné není důvodná.

VI. Naplnění skutkové podstaty přestupku

Společenská škodlivost protiprávního jednání

Zákonem chráněným zájmem je umožnit cenovým kontrolním orgánům provedení kontroly dodržování cenových předpisů. V reakci na podezření Úřadu obviněná podezření neuznala a cenovou evidenci, nezbytnou pro kontrolu dodržování pravidel věcného usměrňování cen nedoložila. Společenská škodlivost spočívá v porušení zásady *transparentnosti a nediskriminačního přístupu* k železniční infrastruktuře a službám uvedenou pod bodem 34 preambule směrnice 2012/34/EU a z potenciálního narušení hospodářské soutěže při poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících.

Skutková podstata přestupku

Podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o cenách se právnická osoba jako prodávající dopustí přestupku tím, nevede nebo neuchovává cenovou evidenci podle § 11 zákona o cenách. Obviněná jako prodávající nejméně za předmětné období nedoložila kalkulace ceny za užití zařízení služeb bezprostředně související s provozováním drážní dopravy.

Obviněná byla v předmětném období jako provozovatel zařízení služeb v pozici prodávajícího. Jelikož obviněná nevedla cenovou evidenci podle § 11 zákona o cenách, dopustila se společensky škodlivého protiprávního jednání. Tím se tedy dopustila přestupku podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o cenách.

Posouzení promlčecích lhůt

Úřad se zabýval tím, zda nedošlo k zániku odpovědnosti za přestupek. Při posuzování promlčecí doby Úřad vycházel z toho, že protiprávní stav trval minimálně po celé kontrolované období, kdy Úřad zjistil, že obviněná uplatňovala ceny, aniž by předložila evidenci podle § 11 zákona o cenách. Toto období trvalo od 9. 12. 2018 do 31. 5. 2020. Promlčecí doba začala tedy běžet dne 1. 6. 2020.

Podle ustanovení § 16 odst. 4 písm. b) zákona o cenách lze za přestupek podle odstavce 1 písm. g) uložit pokutu do výše 1 000 000 Kč. Podle § 30 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen zákon o přestupcích) činí promlčecí doba tři roky u přestupku, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč. Úřad dospěl k závěru, že promlčecí doba dosud neuplynula a odpovědnost obviněné za přestupek nezanikla.

VII. Stanovení správního trestu

Posouzení okolností

Podle § 12 písm. a) zákona o přestupcích jestliže ke spáchání přestupku zákon vyžaduje zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele, může být pachatelem pouze ten, kdo požadovanou vlastnost, způsobilost nebo postavení má. S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že § 16 odst. 1 zákona o cenách vyžaduje zvláštní postavení pachatele, tj. postavení prodávajícího.

Obviněná byla zřízena a její činnost je upravena zákonem č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železnic a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o dráhách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 77/2002 Sb.). Podle § 6 odst. 1 zákona č. 77/2002 Sb., je obviněná akciovou společností a zapisuje se do obchodního rejstříku.

Podle § 8 zákona č. 77/2002 Sb. je předmětem podnikání obviněné provozování železniční dopravy. Obviněná může podnikat a vykonávat i jiné činnosti podle podmínek stanovených zvláštním právním předpisem (zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)). Obviněná byla původně provozovatelem 1500 železničních stanic, které byly převedeny mezi obviněnou a státní organizací Správa železnic k 1. 7. 2016. Ve svém popisu zařízení služeb se pak označuje za provozovatele zařízení služeb. Podle v § 23d zákona o dráhách provozovatel zařízení služeb poskytuje dopravcům prostřednictvím tohoto zařízení služby bezprostředně související s provozováním drážní dopravy nediskriminačním způsobem za cenu sjednanou podle cenových předpisů, tedy plní funkci prodávajícího. Jelikož má obviněná jako dopravce dominantní postavení na trhu osobní dopravy, je povinna podle § 23f zákona o dráhách zajistit, aby tyto služby byly poskytovány prostřednictvím pobočky. Z tohoto důvodu obviněná k 1. 4. 2017 vytvořila organizační složku „Zařízení služeb.“

Z výše uvedeného plyne, že obviněná byla v předmětném období právnickou osobou dostatečně kvalifikovanou k poskytování zařízení služeb a dokonce služby poskytovala k tomu zřízená speciální organizační složka.

V rámci správně-právní odpovědnosti je pak ukládán správní trest právnické osobě za to, že osoby odpovědné za její řízení a fungování nezajistily splnění povinností jí uložených. Za právnickou osobu fakticky jednají fyzické osoby jako její zástupci, zejména statutární orgány a zaměstnanci, jejichž jednání se právnické osobě přičítá. Jednáním těchto fyzických osob pak fakticky dochází k naplnění znaků skutkové podstaty přestupku, za který odpovídá právnická osoba. Vzhledem k tomu, že obviněná je právnickou osobou, a to osobou zřízenou ze zákona, dospěl Úřad k závěru, že jiné druhy správních trestů, než pokuta, by neplnily výchovný účinek.

Při určení druhu správního trestu a jeho výměry přihlédl Úřad s ohledem na okolnosti případu podle § 37 písm. a), c) a g) zákona o přestupcích zejména k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a u právnické nebo podnikající fyzické osoby k povaze její činnosti. Podle § 38 písm. a), b), c), d) a f) zákona o přestupcích je povaha a závažnost přestupku dána zejména významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen

nebo ohrožen, významem a rozsahem následku přestupku, způsobem spáchání přestupku, okolnostmi spáchání přestupku, dále též délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele.

Úřad při ukládání správního trestu a jeho výměry přihlédl k tomu, že obviněná provozuje železniční dopravu a současně i zařízení služeb bezprostředně souvisejících s provozováním drážní dopravy podle zákona o dráhách. Obviněná má povinnost svou činnost vykonávat s péčí řádného hospodáře. Z povahy obviněné i z povahy její činnosti jednoznačně vyplývá, že zákonem svěřené úkoly musí obviněná vykonávat odborně na vysoké profesionální úrovni. Znalost a dodržování právního řádu obviněnou jsou při výkonu jejich činností nezbytnou podmínkou.

Při posouzení povahy a závažnosti přestupku Úřad s ohledem na § 38 písm. f) zákona o přestupcích přihlédl k délce doby, po kterou trval protiprávní stav udržovaný protiprávním jednáním pachatele. Regulace cen za poskytování služeb vychází z článku 31 odst. 7 směrnice 2012/34/EU, jejíž transpoziční lhůta uplynula 16. 6. 2015. Její transpozice proběhla k 1. 4. 2017. K páchaní přestupku docházelo po dobu celého kontrolovaného období v trvání od 9. 12. 2018 do 31. 5. 2020, takže po dobu necelých 18 měsíců. Podle názoru Úřadu obviněná, která za účelem provozování těchto stanic dokonce zřídila ke dni 1. 4. 2017 organizační složku Zařízení služeb podle § 23f zákona o dráhách, mohla být schopna kalkulaci pro 7 stanic vyhotovit již z podkladů za roky 2017 - 2018, tak i v průběhu kontrolovaného období nebo v období průběhu kontroly. Ta však nic obdobného nedoložila. Doby páchaní přestupku lze považovat za nepřiměřeně dlouhou.

Úřad přihlédl jako k polehčující okolnosti k tomu, že ve stanicích Heřmaničky, Střeziměř, Plaňany a Ješetice vlaky jiného dopravce, než obviněné, nezastavovaly, takže stanice využívala sama obviněná. Staniční poplatek byl účtován od 1. 1. 2019, tedy prakticky po celé kontrolované období. Takovéto jednání nevedlo k poškození jiného dopravce účtováním ceny, která není v souladu s cenovými předpisy.

Úřad přihlédl k tomu, že ve stanicích Brno hl.n. a Praha Masarykovo nádraží staniční poplatek účtován není a nikdy nebyl. Poplatek byl ale zveřejněn v ceníku na internetových stránkách, a k neúčtování docházelo v rozporu s tímto ceníkem. Takovéto jednání nebylo v souladu s § 23d zákona o dráhách, kdy bylo umožněno užití zařízení služeb za cenu odlišnou od ceny uvedené v popisu zařízení služeb dle § 23d odst. 2 písm. a) zákona o dráhách. Sice by bylo možné připustit, že toto jednání bylo ve prospěch dopravců, na druhou stranu užívání zařízení služeb bez účtování zveřejněných cen lze kvalifikovat jako nedovolené obohacení příslušných dopravců a nedoplatek následně soudně vymáhat. Takové jednání je v rozporu se zásadou *transparentnosti a nediskriminačního přístupu k železniční infrastruktuře a službám* uvedenou pod bodem 34 preambule směrnice 2012/34/EU. Dopravci pak ztrácí právní jistotu, nejasné informace ohledně staničního poplatku mohou ovlivnit soutěž o poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících.

Navíc na obviněnou se vztahuje § 23f zákona o dráhách, podle kterého je obviněná povinna zajistit, aby tyto služby byly poskytovány prostřednictvím pobočky a o jejich poskytování bylo vedeno oddělené účtování. Pokud by byla provedena řádná kalkulace a bylo vedeno oddělené účetnictví, nebylo by možno cenu neúčtovat. Proto Úřad přihlédl k popsanému jednání obviněné jako k přitěžující okolnosti.

Pokuta uložená obviněné za nedodržení povinnosti uložené zákonem o cenách by měla naplňovat obě základní funkce právní odpovědnosti, a to funkci represivní - postih za porušení povinností stanovených zákonem, a především funkci preventivní, která směřuje k předcházení porušování zákona, resp. k jednání, které je se zákonem v souladu. Úřad s ohledem na požadovanou preventivní funkci a s ohledem na skutečnost, že poplatek byl účtován ve stanicích, ve kterých zastavovaly pouze vlaky obviněné, rozhodl o uložení pokuty ve výši 20 000 Kč, což činí 2 % z maximální možné výše pokuty, stanovené zákonem o cenách. Při určení výše pokuty Úřad přihlédl k hospodářským výsledkům, kdy celková aktiva obviněné dle Individuální účetní závěrky za rok 2021 činily k 31. 12. 2021 **80 733 000 000,-Kč**, výnosy ze smluv se zákazníky činily **23 559 000 000,- Kč** a dotace činily **424 000 000,- Kč**. Z tohoto důvodu nelze předpokládat, že by pokuta měla likvidační účinek na celkové hospodaření společnosti. Proto Úřad rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku č. I tohoto rozhodnutí.

VIII. Náklady řízení

Řízení o přestupku vyvolala obviněná porušením své právní povinnosti, proto jí Úřad uložil v souladu s § 95 odst. 1 zákona o přestupcích, a § 79 odst. 5 správního řádu a § 6 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení povinnost uhradit paušální částku nákladů správního řízení ve výši 1 000 Kč se splatností do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Proto Úřad rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku č. II tohoto rozhodnutí.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad u Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře se sídlem Myslíkova 171/31, 110 00 Praha 1 ve lhůtě 15 dnů. Včas podaný rozklad má odkladný účinek. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí. O rozkladu rozhoduje předseda Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře.

Mgr. Bronislav Procházka
vedoucí oddělení cenové kontroly
odbor pro přístup k dopravní infrastruktuře